

15 JUNI 1913.

AFLEVERING 4.

NADruk VERBODEN.

REDACTIE:

E. HEIMANS, AMSTERDAM,
JAC. P. THIJSSE, BLOEMENDAAL.

ADRES DER REDACTIE:

JAC. P. THIJSSE, BLOEMENDAAL.

UITGAVE VAN:

W. VERSLUYS TE AMSTERDAM.

ADMINISTRATRICE:

A. W. L. VERSLUYS-POELMAN,
2e OOSTERPARKSTRAAT 223, AMSTERDAM.

Prijs per Jaar f 4.80.

DE ROODSTAARTJES.

CHTER 't huis van den dokter nestelden de gekraagde roodstaarten in 'n nestkasje van Imming en van Tongeren, dat voor hen in 'n pereboom was gehangen. 't Hoofd der school, die naast aan woonde, had wel gehoopt, dat ze zijn vriendelijkheid, hen betoond door 't slaan van 'n half-open bakje aan den muur, op prijs zouden stellen, maar de vogels prefereerden blijkbaar 's dokters nestgelegenheid boven de zijne, want 't muurkastje is den heelen zomer onbewoond gebleven. Toch was 't wel 'n mooie plaats geweest voor 'n vliegenvanger. Die zaten ook genoeg in de buurt maar waar ze eigenlijk nestelden, wisten we niet. Er was zooveel voor ons te doen, dat de roodstaartjes eerst wel wat verwaarloosd werden, en 't schoolhoofd pas aan fotografeeren dacht, toen 't jonge broed op 't kantje van uitvliegen stond. Toen moest er natuurlijk nog hals over kop gekiekt worden, en toen ik 's morgens opstond, had mijn hospes al 'n uur of wat in z'n schuilhoek gezeten, en eenige opnamen van *Ruticilla* gemaakt.

Vijf jongen bevatte het nest. Dat kon gemakkelijk worden vastgesteld, omdat die Zeister nestkastjes 'n beweegbaar deksel met 'n sluithaakje hebben. Bij de oude nestgelegenheden van von Berlepsch, was dat niet het geval; die waren

hermetisch gesloten met lange schroefnagels, zoodat de inhoud moeilijk na te was. Daarvandaan zijn de blokken van Imming en van Tongeren aardiger en geven meer satisfactie, zoodat ik ze meer kan aanraden dan de antieke Duitsche.

't Was verbazend om te zien, met wat een enorme appetijt de jongen begaafd waren. De ouwelui sjouwden van den morgen tot den avond onafgebroken met voer, zoodat er gelegenheid genoeg zou zijn geweest 'n opname te maken, wanneer we daar maar 'n heelen dag voor hadden kunnen nemen. Maar buiten op den polder, en in de Haamsteedsche duinen, daar was nog zooveel moois dat nog 'n beurt moest hebben in de toch al korte Pinkstervacantie, dat we de roodstaartjes haast als iets minderwaardigs beschouwden, en ze 's morgens voor achten zoo eventjes en passant genomen werden. Als er nog kluiten, tureluurs, scholeksters, zilvermeeuwen en bergeenden op 't programma staan, dan gaan die vóór, dat spreekt.

Al waren de roodstaartjes ook drukker dan 'n klein baasje op den winterdag, toch konden ze nog tijd vinden om den steenuil, die bij den boer in de wilgen nestelde, en in den schooltuin de veenmollen kwam wegvangen, den huid vol te schelden. Dan kwamen daar de vrienden uit de buurt op af, en 't werd een leven als een oordeel, tot de vogel der duisternis 't opgaf, en met geluidlozen wieslag naar z'n wilg zweefde.

't Was eigenlijk niet comme-il-faut, om dien vogel zoo te plagen, want hij was minstens zoo nuttig als zij. Geregeld zat hij in den tuin op de boonenstaken of in den heg, soms ook op den vlaggestok der school, en geen enkel insect ontsnapte aan zijn scherp blik, zoodat de vliegenvangers 'n kwaden concurrent aan hem hadden. En als we 's avonds en 's nachts de op den dag vervaardigde vogelfoto's ontwikkelden, en de emmers water, door chemicaliën verontreinigd, achter 't huis uitstortten, dan zat de uil steevast op z'n uitkijk in den maneschijn en sloeg met z'n blinkende oogen 't gebeuren onder zich ga.

Toen we eens na 't middernachtelijk uur 'n brief gingen posten, vloog boven de dorpsstraat de andere van 't nest.

Maar ik zou van de roodstaartjes vertellen. Laat ik dus niet in beschouwingen over andere vogels vervallen. Er was daar in Zeeland zooveel te zien, dat ik graag nog meer zou verhalen, maar „l'art de tout dire, c'est l'art de tous ennuyer“ zegt 'n Fransch spreekwoord, en daar is veel van aan.

Ruticilla phoenicurus L., de gekraagde roodstaart (dit „gekraagde“ in tegenstelling met 't zwarte roodstaartje, 'n familielid) is gemakkelijk genoeg van andere vogels te kennen, en toch verwisselen veel menschen hem nog met 't roodborstje, enkel en alleen, doordat beide 'n roode borst hebben. De rug van den roodstaart is van 'n blauwgrijze muiskleur, 't voorhoofd is krijtwit, (dit heeft geen enkele andere Nederlandsche zangvogel, 't is dus een heel goed kenmerk); wangen, keel en 'n smalle voorhoofdstreep zwart, borst roodbruin (niet oranjebruin zooals bij 't roodborstje) en de staart, waaraan zijn naam is ontleend, geaccentueerd bruinrood, met 'n paar donkerder middenveeren. 't Wijfje is,

DE ROODSTAARTJES.

75

zooals gewoonlijk in de vogelwereld, minder fraai gekleurd; 't is op den rug bruinachtig, keel en wangen grauw, borst en zijde in 't geelbruine trekkend, ondervleugeldekeveren geelbruin. Van 't zwarte roodstaartwiltje is zij niet, of zeer moeilijk te onderscheiden.

Den man vind ik een van onze mooiste zangvogels, zoo niet *de* mooiste, wat ge me wel zult toestemmen, als ge er een in levende lijve hebt gezien. Ik herinner me er eens een te hebben waargenomen in 'n vlierstruik, en 't was 'n magnifiek gezicht, het fraai gekleurde vogeltje tusschen de glimmend-zwarte bessen en de bonte herfstblaren bezig te zien. Ik zal dat niet licht vergeten.

Daareven sprak ik van den roodstaart als zangvogel, maar z'n zang heeft niet veel om 't lijf. Wel staan zijn prestaties hooger dan die van zijn zwarten neef, maar mooi kan ik het geluid toch niet vinden. 't Is onbeduidend, kort en met steeds dezelfde tonen erin. Ge hoort het niet zoo heel vaak, wèl den lokroep, die gemakkelijk aan te duiden is met oewie-tak-tak, oewie-tak-tak. Achter 't oewie-ge-deelte behoort 'n vraag-teeken te staan; 't lijkt precies op tjiftjaf- of fitis-roep, maar die laten 't

doffe tak tak achterwege. Verwisselen kunt ge 't alleen met 't blauwborstjes-geluid, wat er sprekend op lijkt. Maar die vogel is veel en veel zeldzamer dan ons roodstaartje. Wanneer ge dicht in de buurt van hun nest komt, laten de vogels hun geluid uit den treure hooren, zoodat ge, waar ge het verneemt, met goed gevolg naar het nest met de 4 à 6 helderblauwe eitjes kunt uitkijken. Ik hoop, dat ge van deze methode geen misbruik zult maken.

Foto J. Vlijverberg.

Wiltje van de Gekraagde Roodstaart bij de nestholte.

't Nest ligt in alle mogelijke hoeken en gaten, in nestkastjes, boomholten, een oude pomp, 'n holle lantaarnpaal, 'n brievenbus enz. enz. Na de meezen is er geen vogel, die zulke aberratieve nestplaatsen zoekt als de roodstaartjes, en in de binnen- en buitenlandsche tijdschriften ontmoet men geregeld berichten daaromtrent. De bouwstoffen van het nest bestaan uit worteltjes, gras, sprietjes, paarden- en ander haar, wol, draadjes enz., die vrij stevig in elkaar zijn gewerkt, maar toch geen bijzonder mooie holte vormen, zooals b. v. van vink of spotvogel.

De jongen, net kleine veerenbolletjes, bruingeel en rossig gevlekt, hebben, als ze 't ouderlijke nest verlaten, nog duidelijk gele randjes om de mondhoeken en al een leuk rood staartje, dat echter wel een derde korter is dan dat van pa of ma. Ze kunnen snijdend scherp om voer roepen, en schijnen niet te verzadigen.

Dat is bij de meeste jonge vogels 't geval.

Zijn ze eenmaal 't nest uit, dan keeren ze daar niet meer in terug, maar slapen allemaal tegen elkaar op 'n tak, de ouden wat meer afgezonderd, maar nochtans hun kinderen niet uit 't oog verliezend.

Als ze hun eigen kostje kunnen opscharrelen, dat is na 'n dag of veertien, gaat de familie uit elkaar en bewandelt elk jong zijn eigen weg. Langzamerhand verbinden ze zich tot grootere en kleinere gemengde gezelschappen, die er aan beginnen te denken de reis naar 't Zuiden te aanvaarden.

Maar eerst blijven ze nog 'n maand of zoo schransen van allerlei bessen, vooral van de vlier. Daarin tref ik het jonge goedje geregeld aan in den herfst, en ze weten de rijpste en lekkerste vruchten er heel goed uit te pikken.

't Minderwaardige gedeelte blijft over en daar hebben 's winters de lijsters nog 'n hapje aan, als schraalhans keukenmeester wordt.

Die zijn niet zoo kieskeurig.

Noordgouwe (Z.), Juni 1912.

A. B. WIGMAN.

H A V E R.

ZELDZAME planten vindt men soms op vreemde plaatsen. Laat het daarom niemand verwonderen, dat wij de eerste haversoort, waarover wij praten wilden, op een zolderkamertje aantroffen. Dit is echter minder vreemd als wij er u bij vertellen, dat daar zich het herbarium bevond van een onzer vrienden. Wij bekeken zijn vondsten van het afgelopen jaar, toen ze onze aandacht trok door haar ongewoon uiterlijk; en als onze teekening niet al te slecht uitgevallen is, blijkt daaruit voldoende, waarom ze onze belangstelling verdiende. Zulke groote aartjes met kafjes van $3\frac{1}{2}$ —4 cM. en naalden van bijna 9 cM. ziet men niet aan de gewone grassen van velden en wegen. Moeilijk thuis te brengen bleek ze in 't geheel niet. Op 't eerste gezicht herkent men ze als een haversoort, haar